

Orkester najmanjših violončel

Mladi na Cellofestu Z delavnico do koristnih izkušenj – 2Cellos le deloma kriv za ljubezen do tega inštrumenta

Plesna dvorana številka 41 na Konservatoriju za glasbo in balet Ljubljana je zadnje tri dni prekipela od muziciranja 76 violončel različnih velikosti. To-liko je bilo namreč učencev iz 22 glasbenih šol iz vse Slovenije, ki so se v okviru Cellofesta v Ljubljani udeležili delavnice za otroke med petim in 14. letom.

SAŠA BOJC
Fotografije **UROŠ HOČEVAR**

»To je prva delavnica v zgodovini slovenskega glasbenega šolstva, na kateri se je zbral tako številen orkester violončel – tudi glede na število učiteljev in pisano družino različnih generacij. Ko sem pred 42 leti začela poučevati čelo, nas je bilo pet, morda šest učiteljev v vsej Sloveniji, zdaj pa imamo 60 glasbenih šol in prav toliko učiteljev. Zelo sem ponosna na to in nikoli mi ni bilo ne težko ne škoda časa, da sem tudi sama primaknila kamenček v mozaiku razvoja tega inštrumenta v Sloveniji,« je ob pogledu na množico mladih čelistov zadovoljno ugotavljala strokovna vodja delav-

»Fenomen 2Cellos je pripomogel k temu, da širša javnost drugače gleda na violončelo ter ga bolje sprejema.«

nice Ksenija Trotovsšek Brlek, med drugim vodja študijske skupine za violončelo pri Zavodu za šolstvo Slovenije in vodja orkestra v Glasbeni šoli Ljubljana Moste - Polje.

Na delavnico je pripeljala še štiri svoje učence, s katerimi je pred srečanjem vadila z vsakim posebej in skupaj, saj je tudi pri lahkem programu – preigravali so od slovenskih narodnih pesmi, valčkov in mazurk pa vse do Bachovih skladb – pričakovano, da ga je v tako veliki skupini različno podkovanih in veščih parov rok kljub vsemu težko izvesti. Poudarila je, da delavnice ne bi izpeljala brez pomoči svojih asistentk Katarine Kozjek, Tine Rejc Krošelj in Tadeje Žele. »Treba je šteti notne vrednosti, skladbo je treba začeti skupaj in jo tudi končati, poleg tega smo sprejeli drugošolčke, ki sploh še niso

igrali v skupini. Po drugi strani sem morala poskrbeti, da se starejši ne bi dolgočasili, kar smo rešili z razdelitvijo po skupinah, igranje v orkestru pa je bilo troglasno in ob spremljavi klavirja. A moram poudariti, da so se starejši prav tako veselili, da bodo zaigrali skladbice, ki so se jih učili na začetku,« nam je zaupala sogovornica. Niko Houška, ki bdi nad organizacijo druge izdaje festivala, tudi sam diplomirani akademski čelist, je menil, da so otroci z igranjem v tako velikem homogenem orkestru samih čel marsikaj pridobili. »Tako se naučiš poslušati samega sebe, drugega in se prilagoditi ter se lahko naučiš izostriti intonacijo, saj morajo vsi poslušati vse,« je dejal.

Vsaj ura na dan vaje tudi doma

Podobno, kot so trije tenorji Plácido Domingo, José Carreras in Luciano Pavarotti od začetka 90. let 20. stoletja med množice razširjali operno glasbo, je tudi duo 2Cellos, ki je aprila dvakrat razprodal dvorano Stožice, gotovo pripomogel, da je mlade zamikal ta inštrument. Leonard Razboršek, ki ga glasbeni pedagogi napovedujejo kot najobetavnejšega slovenskega violončelista v prihodnjem desetletju, je prikimal, da je začel prav zaradi Luke Šulića in Stjepana Hauserja. »Pritegnila me je njuna energija. A na začetku nisem rad vadil, saj bi se raje igral zunaj. Potem

pa sem se navadil in zdaj zelo rad vadim. Veliko skladb mi je všeč, tudi zadovoljen sem s tistimi, ki jih igram, trenutno med drugim Schubertov *Impromptus*, Leoncavallovo *Serenado* in *Obredni ples ognja* Manuela de Falla,« je povedal svetlolas fant. Čela se je začel učiti s šestimi leti pri profesorici Kseniji Trotovsšek Brlek, zdaj pa nadaljuje pri profesorici Karmen Pečar na Konservatoriju za glasbo in balet Ljubljana. Poleg učnih ur pod njenim vodstvom v glasbeni šoli vsaj eno uro na dan vadi tudi doma.

Ob omembi 2Cellos sta usta v prikimačo nasmešek razširili tudi njegovi vrstniki Kim Fricelj in Ajda Trobentar. »Malo sta kriva 2Cellos, a v resnici mi je zelo všeč zvok tega inštrumenta. Najraje igram hitre in zabavne pesmi,« je dejala sedmošolka Kim Fricelj iz

Orkester 76 violončelistov, starih od pet do 14 let

Velenja. Delavnice se je zelo veselila, prav tako Ajda Trobentar, ki je na Cellofestu nastopila že drugič. Na lanskem je imela širše poslušalstvo, saj je igrala v paviljonu na Kongresnem trgu.

A kljub vsej popularizaciji violončela večina mladih glasbenikov prihaja iz družin, v katerih je glasba doma. Da je to poglavitni vzrok za sinovo ljubezen do godal, in ne 2Cellos, je poudarila docentka dr. Mojca Božič Mijovski. »Vsi v družini smo amaterski glasbeniki, tako da ni bilo vprašanje, ali bo Lan ho-

dil v glasbeno šolo ali ne. Čelo si je izbral sam, ko ga je imel možnost preizkusiti. Letos nam je učiteljica predlagala, naj se udeležimo delavnice na Cellofestu, in Lan je bil takoj za. To se mi zdi odlična pobuda! Zelo sem vesela, da je imel priložnost spoznati vrstnike čeliste, na njegovi glasbeni šoli so namreč samo trije, ter priložnost za skupinsko igranje v tako veliki skupini, kar je sploh čudovito,« je povedala sogovornica, sicer vodja Laboratorija za hemostazo in aterotrombozo v ljubljanskem kliničnem centru.

Kljub popularizaciji violončela večina mladih glasbenikov prihaja iz družin, v katerih je glasba doma.

Zgledi vlečijo

»Čelo se je zelo razvil. Ko sta 2Cellos začela nastopati, je na sprejemni izpit na našo šolo takoj prišlo petnajst kandidatov, običajno pa jih je pet ali šest. A podobno je bilo, ko je uspela flavtistka Irena Grafenauer. Takrat je bil naval na učenje flavte, in ko je zmanjkalo vpisnih mest za flavto, klavir, kitaro ali violino, so otroci in starši šele razmišljali o čelu. Spominjam se, kako sem s čelom hodila po hodniku šole in jih novačila, češ, pogledajte ta krasni inštrument in zaigrajte nanj! In res se je tako marsikdo, ko je poskusil zaigrati, nad njim v hipu navdušil,« se je Ksenija Trotovšek Brlek spominjala časov, v katerih so se prav zaradi pomanjkanja zanimanja za violončelo imeli priložnost šolati tudi manj nadarjeni ali celo tisti brez posluha. To je bilo obdobje, ko so bili na voljo bolj ali manj le štiričetrtinski inštrumenti, torej velikosti za odraslega človeka.

Danes je razpon velikosti mnogo večji, zato se na šestnajstinskih violončelih, ki so majhni skoraj kot viola, učijo že tri- in štiriletniki. Sama je violončelo začela igrati šele pri 15 letih, pa še to zato, ker

Danes se na violončelih, nekatera so skoraj tako majhna kot viola, učijo igrati že tri- in štiriletniki.

so v glasbeni šoli v Cerknici, kjer se je učila klavirja, za šolski orkester potrebovali čelista. Sprejela je izziv, kontrabasist ji je pokazal, kako se drži lok, in tako je začela svojo glasbeno pot današnja članica orkestra SNG Opera in balet Ljubljana, ki je leta 2014 prejela tudi nagrado za življenjsko delo na področju glasbenega šolstva. Kot je poudarila, se je tudi pokojni profesor z Akademije za glasbo v Ljubljani Ciril Škerjanec (rojen leta 1936), prvi slovenski violončelist, ki je v repertoarju zaobjel vsa pomembna dela svetovne glasbene literature za ta inštrument, bil solo čelist orkestra RTV Slovenija in pozneje Mestnega simfoničnega

orkestra v Essnu in Kölnske filharmonije v Nemčiji, čela začel učiti zelo pozno in naposled diplomiral v Parizu. Pred tem je igral violino.

Kot je dodal Niko Houška, je fenomen 2Cellos bolj kot pomagal pomnožiti vrste mladih učencev violončela pripomogel, da širša javnost drugače gleda na ta inštrument ter ga bolje sprejema. Publika, ki posluša 2Cellos, namreč običajno ne zahaja na koncerte klasične glasbe.

Vsak dan na Kongresnem trgu

Organizatorjev tako množičen odziv na delavnico za najmlajše

čeliste ni presenetil, saj je mlajše veliko lažje spraviti skupaj kot študente, ki se pogosto porazgubijo v tujini. Kdaj pa je sploh idealen čas, da otrok poprime za lok? »Na Japonskem k temu spodbujajo že triletnike, pri nas pa večinoma začnemo pri petih ali šestih letih,« je odgovoril sogovornik. Prav zaradi težke koordinacije in letnega časa – letošnji Cellofest poteka jeseni (trajal bo do 20. oktobra), lani pa je bil spomladi – najmlajših letos ne bo videti igrati po ljubljanskih ulicah. Ljubljancem in turistom z igranjem v paviljonu na Kongresnem trgu vsak dan med 13. in 14. uro navdušujejo njihovi malce starejši glasbeni kolegi.

*Za vse okuse,
za vse generacije!*

ONAPLUS

Suzy

NAROČILA | 080 11 99 | narocnine@delo.si

www.micna.si

PODLISTEK

TADEJ GOLOB JEZERO

»Ne,« se je oglasil dr. Zgonc, »nobene razlike ni.«

Zasmejali so se in Zgonc je sijoč dodal:

»No, ja, edino to je, da pri nas nihče ne dela pozno v noč. Mislim celo, da so to serijo posneli na naši kliniki, ker so potrebovali prostor in aparature in je popoldne vse na voljo. Še bolnike smo jim posodili.«

Spet so se zasmejali in Taras je pomislil, da so s tem opravili in da se bo lahko posvetil svojemu kosu purana, pa se Balažič ni dal odgnati.

»Ampak ...«

»Ampak, dragi Mitja,« se je vmešala Alenka, »ne, če se boš hotel znebiti Irene, ti tega ne priporočam, ko bo Taras v službi. Njemu vsi priznajo. Še tisto, česar niso storili.«

Spet se je utrgal plaz.

»Nič se ne smejte. Resno sem mislila. Pred Tarasom ni skrivnosti. Prepričana sem, da že zdaj ve nekaj o vas, za kar ne bi bili prav veseli, če bi povedal na glas.«

Tako prepričana je bila videti o tem, kar govori, da je bil njihov smeh tokrat precej krajši.

»No, kaj veste o meni, recimo?« je vprašala Balažičeva.

Taras jo je pogledal z nasmeškom, ki bi bil lahko vljuden.

»Pretirava, Alenka pretirava. Kako bi pa lahko kaj vedel?«

»In poleg tega,« se je oglasil dr. Prelc in zarotniško pogledal Tarasa v oči, smo tukaj sami zdravniki. »Kar se tiče ubijanja, je Metod Trobec za nas popoln amater.«

Smeh za mizo se je sprevrgel v krohot. Iz kuhinje se je pokazala glava dr. Prelčeve.

7 »A sem kaj zamudila?«

»Mogoče bi bilo bolje, ko bi dejansko ostala čez noč.«

Alenka je strmela v sprednjo šipo. Taras je izmenično poskušal s kratkimi in spet z dolgimi lučmi, brez posebne razlike in uspeha, sploh ker je pred kratkim, ko je menjaval žarnici pri kratkih lučeh, odtrgal žičko, ki pričvrsti žarnico v pravi položaj. Žarnica je zdaj poplesavala v svojem koritcu in je dajala nekakšno razpršeno svetlobo, zaradi katere se je zdelo, kot bi skušal s svojim citroenom prebiti svetlobno hitrost, kot so to prikazovali v znanstvenofantastičnih filmih. No, vsaj v tistih, ki jih je Taras še gledal. V Vojni zvezd, recimo.

»Ta malima sva obljubila,« je rekel.

»Ja, in ko bova prišla v Ljubljano, če bova, bo priletel mesidž, da sta se nekje zadržali in da žal ...« Umolknila je in zavzdihnila. »Mater sneži. Ne vem, kdaj je nazadnje tako.«

Cesta je bila prazna. 31. decembra zvečer so vsi že tam, kjer nameravajo praznovati silvestrovo, sploh v takem. Skušal se je spo-

mniti, ali je bilo to napovedano, pa je lahko samo priznal, da je preveril za prvi del dneva, ki sta ga preživela na smučišču, kakšen bo večer, pa ga takrat ni zanimalo. Na asfaltu se je nabralo kakšnih deset centimetrov nespluženega snega in nobenih kolesnic ni bilo več videti. Če ne bi bil rob ceste ločen od okolice z narinjenim snegom, iz katerega so vsake toliko štrleli rumeno-rdeče obarvani koli, bi bila vožnja nemogoča, ker človek preprosto ne bi mogel locirati ceste. Gume je imel na srečo nove, a mu je morala Alenka zagroziti, da ne bo sedla v avto, dokler jih ne zamenja. Sam jih ne bi, ker so itak zime vedno bolj bedne, je govoril, in če je pomislil na to, kako malokrat je bil lani pozimi na tekaških smučeh, pa že prej, je to nedvomno držalo. Zdaj pa tole.

»No, kaj veš o njih?«

Radovedno ga je pogledala. Ni mu bilo treba obrniti glave, da bi videl, čutil je njen pogled na svojem obrazu.

»Kaj bi vedel? O kom?«

»Kaj veš o mojih zdravniških kolegih, kar jim ne bi bilo všeč, da bi povedal na glas? Videla sem te, Taras, ko te je Balažička vprašala.«

»Mogoče bi morala biti ti policistka, ne jaz.«

Še vedno ga je gledala. Zнала je to, nadlegovati s tišino.

»Vse za mizo razen Balažičke so legle med rože s Prelcem.«

Alenka se je zasmejala.

»To ti je povedal tam zunaj?«

Prikimal je.

»Saj to pa ni nobena skrivnost. To vedo vsi, še Karin ve.«

Umolknila je za trenutek in dodala, kot bi razmišljala sama zase.

»A Balažička pa da ni?«

Vozila sta se kakšnih petnajst minut, pustila za seboj luči hotelov ob Ribčevem Lazu in se prebijala skozi temo proti Laškemu Rovtu, Polju, Kamnju ..., kar je še bilo zaselkov do Bohinjske Bistrice, kjer je Taras upal na boljšo cesto. Če bosta sploh prišla do prvega. Sneg je že prav besno naletaval in pod kolesi se ga je nabralo že toliko, da je Taras samo še čakal, kdaj se bodo zavrtela v prazno in bo avto počepnil v belo podlago.

Založba Goga
www.goga.si
19,90 EUR